Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU

Tystysgrif Gyffredinol Addysg Uwchradd

WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE

General Certificate of Secondary Education

165/63

HANES

MANYLEB B: ASTUDIAETHAU MANWL A THEMATIG AC ASTUDIAETHAU O DDATBLYGIAD O AGWEDDAU AR HANES CYMRU/LLOEGR A'R BYD

PAPUR 1

ASTUDIAETH THEMATIG

13 – CHWARAEON, HAMDDEN A THWRISTIAETH, tua 1900 hyd heddiw

P.M. DYDD GWENER, 9 Mehefin 2006

1 awr (o arholiad 2 awr)

Cwestiynau a atebwyd	Swyddfa'n unig
Cw.1 (Gorfodol)	20
Cw.	25
CYFANSWM	45

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch Gwestiwn 1 (Adran A) **a** *naill ai* Cwestiwn 2 *neu* Gwestiwn 3 o Adran B.

Ysgrifennwch eich atebion ar y llinellau yn y llyfryn hwn. Defnyddiwch dudalennau ychwanegol os nad yw'r llinellau a ddarparwyd yn y llyfryn hwn yn ddigon. Ysgrifennwch eich enw ar bob tudalen ychwanegol a nodwch yn glir rif y cwestiwn rydych yn ei ateb. Rhowch eich tudalennau ychwanegol y tu mewn i'r llyfryn hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Dangosir nifer y marciau sydd ar gael mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran-gwestiwn.

Cewch farciau am ansawdd eich cyfathrebu ysgrifenedig.

I ennill y marciau llawn ar gyfer unrhyw gwestiwn, rhaid i'ch atebion fod yn berthnasol a rhaid iddynt wneud defnydd llawn o'r wybodaeth a ddarparwyd.

Ym mhob achos dylech gefnogi eich atebion trwy gyfeirio at eich gwybodaeth a'ch dealltwriaeth o'r pwnc a ddewiswyd.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.

Examiner only
Arholwr yn unig

Atebwch Gwestiwn 1 yn Adran A a **naill ai** *Cwestiwn 2* **neu** *Gwestiwn 3 yn Adran B.*

ADRAN A

(GORFODOL)

1. Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am dwristiaeth a gwyliau.

Astudiwch y ffynonellau isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn pob ffynhonnell. [20]

Ffynhonnell A

[Ffotograff yn dangos gwersyllwyr yn mwynhau ymarferion yn gynnar yn y bore yng ngwersyll Butlin's yn Bognor Regis, tua 1938]

(a) Defnyddiwch Ffynhonnell A, a'r hyn rydych chi'n ei wybod, i ddisgrifio gwersyll gwyliau Butlin's. [3]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

Ffynhonnell B

Aberystwyth sydd â'r olygfa brydferthaf o'r môr o holl drefi gwyliau Cymru. Mae'r môr yn glir a phur; yr hinsawdd yn sych ac yn fwyn, gyda chyfanswm uchel o heulwen. Mae digonedd o dywod ar y traeth i blant gael chwarae.

[Rhan o lyfryn gan D. Smith, *Aberystwyth: What to see and how to see it – an illustrated guide* (1956)]

(b) Defnyddiwch y wybodaeth yn Ffynhonnell B, a'r hyn rydych chi'n ei wybod, i egluro apêl trefi gwyliau traddodiadol ym Mhrydain. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

Ffynhonnell C

Rwyf newydd gyrraedd adref wedi treulio wythnos gyda'm teulu ifanc mewn *Center Parc* ger Ardal y Llynnoedd. Roedd y ganolfan o fewn dwyawr o daith yn y car, ac roedd yn ddelfrydol ar gyfer teulu ifanc. Roedd digon o weithgareddau dan do ac roedd safon y llety'n dda iawn. Rwy'n teimlo bod digon o gyfleoedd o hyd i gael gwyliau ym Mhrydain ac ni fyddwn eisiau i'm teulu ifanc ddioddef yr oedi hir sy'n digwydd yn aml yn y meysydd awyr pan fyddwch yn mynd ar wyliau tramor.

[Rhan o gyfweliad a roddwyd gan dad i deulu ifanc, a gyhoeddwyd mewn cylchgrawn gwyliau ym Mhrydain (2004)]

(c) Pa mor ddefnyddiol yw Ffynhonnell C fel tystiolaeth i hanesydd sy'n astudio sut mae gwyliau ym Mhrydain wedi newid yn ystod y blynyddoedd diwethaf?
Eglurwch eich ateb trwy ddefnyddio'r ffynhonnell a'r hyn rydych chi'n ei wybod. [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

Ffynhonnell CH

> Mae trefi gwyliau Prydeinig traddodiadol wedi gorfod brwydro i gadw eu pennau uwchlaw'r dyfroedd yn y 25 mlynedd diwethaf. Twf hedfan oedd y bygythiad mwyaf i wyliau Prydeinig. Mae rhai o drefi gwyliau Prydain yn dal i wynebu brwydr galed.

[Haneswyr modern, P. Star, P. Treadwell a T. Barrance, yn eu gwerslyfr ysgol, *Diwrnod i'r Brenin: Chwaraeon, Hamdden a Thwristiaeth er 1900* (1998)]

(ch) Yn Ffynhonnell CH mae'r awduron yn dweud bod trefi gwyliau Prydain yn dal i wynebu brwydr oherwydd y gystadleuaeth oddi wrth gludiant awyr.
A yw hynny'n ddehongliad dilys?

Yn eich ateb dylech ddefnyddio'r hyn rydych chi'n ei wybod am y testun, cyfeirio at y ffynonellau eraill sy'n berthnasol yn y cwestiwn hwn ac ystyried sut y daeth yr awduron i'r dehongliad hwn. [8]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

Examiner only
Arholwr yn unig

ADRAN B

Atebwch **naill ai** *Cwestiwn 2* **neu** *Gwestiwn 3*.

2. Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am dwf hamdden.

Astudiwch y wybodaeth isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn. [25]

GWYBODAETH

Trwy gydol yr ugeinfed ganrif, bu cynnydd yn amser hamdden pobl. Mae'r ffotograff yn dangos aelodau o'r dosbarth segur (*leisured class*) yn mwynhau picnic ar faes rasio ceffylau Royal Ascot yn 1921.

(a) (i) Beth oedd yr 'arferiad penwythnos' ('*weekend habit*')? [2]

....

....

....

....

....

....

Trosodd.

Examiner only
Arholwr yn unig

(ii) Eglurwch sut y byddai'r dosbarth segur yn treulio'u hamser hamdden ar ddechrau'r ugeinfed ganrif. [4]

(iii) Pa mor bwysig oedd gweithgareddau hamdden i'r dosbarth gweithiol yn y 1930au? [5]

Examiner only
Arholwr yn unig

(b) (i) Disgrifiwch y newidiadau a wnaed i'r deddfau cau ar y Sul ar ddechrau'r 1990au. [3]

(ii) Eglurwch pa effaith a gafodd y twf diweddar mewn perchenogaeth ceir ar hamdden. [4]

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) Ai cyflogau uwch a safonau byw uwch oedd y prif resymau dros dwf gweithgareddau hamdden o 1900 hyd heddiw?
Eglurwch eich ateb yn llawn. [7]

Examiner only
Arholwr yn unig

3. Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am ddatblygiad chwaraeon.

Astudiwch y wybodaeth isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn. [25]

GWYBODAETH
Trwy gydol yr ugeinfed ganrif, aeth chwaraeon cyfundrefnol yn fwyfwy proffesiynol. Roedd pêl-droed bob amser yn boblogaidd. Mae'r ffotograff yn dangos rownd derfynol Cwpan yr F.A. yn Wembley yn 1926, gyda 92,000 o gefnogwyr yno'n gwylio.

(a) (i) Beth yw nawdd (*sponsorship*) masnachol? [2]

....

....

....

....

....

Trosodd.

Examiner only
Arholwr yn unig

(ii) Eglurwch pam y daeth pêl-droed (*Association Football*) mor boblogaidd yn y 1920au. [4]

(iii) Pa mor bwysig oedd y radio wrth wneud chwaraeon yn fwy poblogaidd o'r 1930au ymlaen? [5]

Examiner only
Arholwr yn unig

(b) (i) Disgrifiwch gampau (*achievements*) Len Hutton ym myd chwaraeon. [3]

....

(ii) Eglurwch bwysigrwydd cynyddol chwaraeon menywod. [4]

....

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) Ai twf proffesiynoldeb oedd y prif reswm dros ddatblygu chwaraeon yn fusnes byd-eang o 1900 hyd heddiw?
Eglurwch eich ateb yn llawn. [7]